

Lo naixement del Senyor
 y
 adoració dels Reis...

Drama Sacro-biblich - dramatick
 en 1 acte y 2 quadros,
 escrit en vers catalá.

396.

1874.

Tarazona 13 de / 74

1847

1848

Personatjes.

Com. - Jesús. - - - - -	}	No parlan
vd. - Maria. - - - - -		
vd. - Joseph. - - - - -		
Avia. - S. Miguel. - - - - -		Gra. Morner
Antiga - Torrego. - - - - -		Gr. Ricoma
Guardia - Bato. - - - - -		" Gern
pastè - Melcior. - - - - -		" Antiga
Comp. - Gaspar. - - - - -	}	No parlan
Comp. - Baltasar. - - - - -		
Waldomero - Satan. - - - - -		" Moragas
La Pastora - - - - -		
Carlitos. - Naquel. - - - - -		" Fortuny.

Acompañament dels tres reis, pastors,
estrella, bou, mula & c.

Acte unich.

Lo teatro representa bonh curt. A
la dreta la fachada de la casa de
Joseph. En mitx de la escena una
gran olla sostinguda per tres pals,
sota la cual hi aura varios tronchs
mitx cremats, y Borrego junt a
ells cuidantse de la olla.

Escena 1^a

Borrego acostat prop lo focu bufant;
apoch Bato.

BOR. A veurer si t' vols encendrer
com trenta mil votavans!
Ja tinc la esquena partida
de tant estarme acostat.
Com si ho fes expresament,
sempre mes s' va apagant...
Jo t'assut volguentlo encendrer...
I brusa que bufarás... (Bufant)
Ja no se yo quin actura
per tirarho tot plegat...
Pero no, Borrego, calma;
lo que conve es fer forsa anys.
Cada vegada que penso
que essent arcalle y casat

tenent de ferne la pitansa
per mi y per tots mes companys,
me venen unes cabrias
que... si, pero vames, ben mirat...
val mes tindre compte l'olla
que las cabrias... ¡Ay, quin tall!
Com hi ha 'l cel... ya fa rato
que m' comensa de tubar.

¡Si mentres que ells se passejan
jo fes aqui de las mevas...
no seria mal pensat...

Vinga si... Torrego, ahorat
que mi ha pochs y contats.
Pero 'l ventre no vol noves,
¡ca, ca! no ho coneixaran.

No 's mol ben cuit que diguem,
pero en fi ¡y aixó que hi fa?
mes crua la menxa 'l llops
y 's fa ben gros y ben alt.

(Ben lo tall y 's arenta
en un cantó.)

ja! ja, ja! ringa la bota...
 tres o quatre granets d'all...
 y ells, 'ls tontos, que s'estigan
 per lla dalt guardant remats.

Escena 2

Borrego y Bato.

BAT. ¡Miren 'l Borrego...; bravo!
 no sab fer malas jugadas...

BOR. Ab tres o quatre bocadas
 de segur que me 'l acabo.

BAT. ¡Com menja! si yo pugues...

problem. (Ben la bota de Borrego.)

BOR. Canyalada 'l all!

Ara deixem aqui 'l fall,
 y sangrem la bota: ¡Ahont es?
 Do be li pesada aqui....

¿'l la carn?...; per qui hi ha un gat!

Bato que li paura pres se
 arenta al contact de Borrego.

(Ola! ;ya li he trapat...
Aquet es el gat, si, si.)

Ola, Bato.

BAT.

Ola! que hi ha.

Com si tal cosa.

BOR.

(Al lladre! m'ho pres tot junt.)

Arribas al millor punt.

¿Fals? m'acaban de roba'.

I com que perque a' mi'm cuadra
fui exerius per lo ajuntament...
faras ara un pediment...

BAT.

Contra qui?

BOR.

Contra del lladre.

BAT.

Ben fet: ;corran una gent!...
Los castichs may son en valde:
;robarne a' tot un alcalde!
;Ben vist quin atreviment!

(Menys)

BOR.

Que menyas Bato?

BAT.

Ca? res.

;Un mica de formatge!

BOR.

;No ten miras ab mal viatge!

¡Es el meu! També l'aspres!
Això es dir-me lladra!

BAT.

BOR.

Es cla.

¡Veyam que tens aquí tota?

BAT.

Home, res.

BOR.

I tens la bota.

Aixecat que ho vuy mirat.

BAT.

Donchs ara veuràs com no.

Se aixeca. Borrego va mirant per terra y Bato's posa a veura.

BOR.

Es que tu tot fent l'fabo...

A veura, a veura Bato...

Veyam a dintre 'l sarro!

¡Ho veus? no se com no 't pego!

Lladragot...

Repara que Bato ben.

BAT.

I tu?

BOR.

Que? acaba...

BAT.

I el tall que voste's menjaba,

d'about l'apres señor Borrego?

Dels companys.

BOR. Si no t'allargas!... (Amanerauho.)

BAT. ¿Que t'creus que no ho he observat?
Per serne l'autoritat
sens las unglas masa llargas.

BOR. (Al murri! arriuat avans.)

BAT. A tots als ho vaix a di.

BOR. ¿Pit! no Bato, seu aqui.
Menjem com a bons germans.

(Preu Dorego un altre tall
de l'olla y s'asentant
tots dos al centro del feu-
tro; menjaran ab gran des-
confianza l'un del altre.)

Escena 3

Dits y Satan molt pensatiu,
dirigintse a la casa.

Sat. Fancada, si... mes no importa
que euant vulgui entra yo dins,
ha de fer en mil forins
ma fera posio la porta.

¡Una candida donzella
mon orgull ha de abati!

BOR. No, no; aquest m' toca a mi...

SAT. Mon poder acaba, o'l de ella.

¡Malehida ne sia l'hora
que 'ls doi se varen juntar....

Nes ne provo per calmar
la rabia vil que m' devora.

Ta vuy sembrar mas sasañas
per que calmi meus rencors....

Jo aniquilaré als pastors
que recorran las montañas.

Des ne veig en aqueix lloch
que menjau tranquils... si... ¡Ah!

Que de prompt son menja
se 'ls convertesqui en vil foch.

(Lo plat about tenen la
promissió fa un fort estruendo
sortinne flamaradas. Fets
dos fan crits y cauen.)

TOTS DOS. Ay! ay! ay! socorro... aquí...

BOR. Grandísim! quina jugada!

BAT. Tu la portabas tramada
per revenjarte de mi.

BOR. Gran tretul! vaig a matarte!...

BAT. Tu has sigut...

BOR. Fu...

BAT. Fu...

BOR. Fu...

BAT. Fu...

Ja no'm deitura ningú;
preparat a defensarte.

BOR. Fíneh tart, ja vindré després
Uf!; atzem! (Deixam ab Satou.)

Ay Dato!...

BAT. Que?

BOR. Burrurr! burrrr! quina cara te...

Ay Dato acosta.

BAT. De i que's?

BOR. Mira. (Fenalan a Satou.)

BAT. ; Ruff ! atzem !

SAT. Digueu,
¿ahont es Maria?

BOR. Ahont !

Do creech que deu ser pel mon...
o' alla' hon toca.

SAT Pagareu

la vostra cordia ariat,
si no'm espliquen al punt...

BOR. Valor que sem des contra un...
; Miri que so' autoritat !

Jum ! jum ! si per cas vol guerra,
sabre qui sech, si no ho sab.

SAT. Vils mortals ! (Agasantlos ab furia)

TOTS. Ay ! ay ! ay !

SAT. Fare' que es fragui la terra.

Tots seu van fent salts y dan-
se ampentas ; Satan i'en apollera.

Escena 4

Pastor que es colocaran al voltant
de la olla y mentres aniran
cumplin los plats una resplan
dors apareixerà en lo cel y surt
Miguel.

Mig. Salud, oh, pastors!
Que vos guardia 'l Deu,
que per tots vosaltres
n'a obrat un portent.
Lo fill de Maria
a nat entre pallas
portal de Betlehem.
Marxco a' donarlo
donubi també
ab voluntad bona,
algun bon present.
Cumpliu eix precepte
que es imposa Deu
y que 'l cel vos guardi.

Desapareix Miguel

Escena 5

Dits y Maquel.

Pres or

NAQ.

Ay amichs! ja la alegria
no cap dius mon cort; sabem
que estem de enhorabona
tots los fills de Nasaret.
Han vingut per visitarnos
tres magos del Orient;
vant guiats per una estrella
que's aquesta... oh! mireu....

1 1 1

Para per la escena una es-
trella; tots se arrodellan;
~~la veuen en tres parts:~~
~~Melero, Gaspar y Baltasar.~~
Minica.

Escena 6.

~~Dits y Melcio, Gaspar y Baltasar~~
~~ab acompañament.~~

Dits, Borrego y Bato, corrents.

BOR. ¡Ay! he's buscaba!... (per la dreta.)

BAT. Ay! escolten!... (per la esquerra.)

BOR. Cosa molta

es porto yo.

Wf! m'afezo...

BAT. M'a' rebento...

TOTS DOS. Quin portento!

el meu tan gros!

BAT. Es gran cosa
y molt divina

que ilumina
a tot lo mon...

BOR. Es gran cosa
y ja may vista

y que contrista
el que vist yo.

Bato escolta...

BAT. No ho permito,
y no admito...

BOR. No, ja hi som.
A mi escoltam...

BAT. No t'ho passis...

BOR. No comensis...

BAT. Tu tampoch.

BOR. Pero home...

BAT. Sera' en valde...

BOR. Joeh l'arcalde...

BAT. I go qui poch?

BOR. Es un home
temerari...

BAT. I secretari.

BOR. I burro y tot.

BAT. Escolpenma...

BOR. Ca! no comensis,
que yo vuy ferho prime.

NAR. Pasarem el temps en valde.

BAT. Es veritat. Comensi arcalde
ara ja li dono el dret.

BOR. Andavant donchs; comensem.

Després que aquell Brimlero
me deixat en llibertat
he vist passar ~~mol~~^{uns} soldats
que donaven gust de veurer.

Tico 'l explicarho ray,
es res, el veurerho es mol, Bato.
Tan lujo y tan de boato
no 'l habia vist pas may.

Per guardars d'algun rubano
ho sigui pel que Deu sab
de lo que anyan al cap,
m'han dit que'n deyan... un pano
Portan la manra a' la ma,
un escup a' na qui 'l bras,
y van marxant ab un pas
que 's fa' aixi...

BAT.

¿Si, com se fa?

BOR.

Fam, ram, fam, ram, ram, ram.

BAT.

He! que malament ho fas.

BOR.

No ten pots ana' a' la porra.

He, vauràs, deixo corra
y explicantse ara el seu cas.

BAT. Quant ja sabs que aquell fulano
ans a dat la llibertad,
yo reparantme de tu
un nou camí he buscat
que'm dirigis a aquest lloch;
a pocs pasos d'arriba
ab plena satisfaccio
am veig una resplandó
que'm ha deixat admirat.

Al giro, y 'l veig un estel
que en lo firmament brillaba
tan clar y hermós, que semblaba
que ne fos lo rey del cel.

Personatges misteriosos

L'estel anaban seguint
riquisims vestits lluint,
enlluarnadors, asombrosos.

Uns rucs molt estranys montaban;

y estaban prompte a sa veu
uns criats, que avant a' peu
a' los ruchs acompañaban.
Fant corrian, que de un bot
saltaban mitxa mojada...

BOR. Alsa! ja me las clavada!

BAT. Vuy di entre mentida y tot.

NAR. D'ahont van?

BAT. Dieu que a' Betlehem
a' adora 'l fill de Maria.

BOR. Donchs veurem
a' quets ruchs que m'has contat
perque han de passa per qui.

BAT. Oh, ca! No ho crequis així
perque se que 'ls han deiyat.
Han dit per adora' a' Deu
anemhi a' peu...

BOR. Quin consol!

BAT. Oh! diuhen que saban molt.

BOR. Gaban tan j'bau a' peu!

NAR. De a'hont venent aquesta gent?

BAT. Yegons lo que m'han contat
 diu que arroy han arribat
 d'alla... d'alla... del Orient.

BOR. Ves un rey que ja tenim
 y tres quen han arribats
 si estarem poch ben pusats
 les pobras que aqui vivim.
 Ay pobret del que disputi
 com li aplicaran las lleys!

BAT. Ara tenim quatre reys.

BOR. Donchs digas que tenim tutti?

BAT. Y que l'hem fet sens trevall.

BOR. Això es nou! Tira peixet!

BAT. Perque?

BOR. Home, perque hem fet
 tutti de reys a caball.

BAT. Diu que son magros... o... agra...

BOR. Quant de ana a peu he sentit
 ja m'he pensat tot seguit

que serian uns reys magnas.
Deuhen eser reys d'istiu.

Qu ordre 't dono y no en valde;
Si 't preguntan per l'arcalde
digas que no sabs ahont viu.

BAT. Per que?

BOR. Que sen vaigin a' la porra.

No fos cas quem visitesin
y tot sen reys me claverin
allo que s' diu una goma.

(Grits dintre de viva)

CRITS = Vivau! vivau!

BOR. Qui així està cridant!

BAT. Ah... son ells!

Creena

Dits y los Tres Reys.

MEL. Digau, estimats velins,
de Nasaret y Judea
ahont ha nascut lo rey
monarca de cel y terra,

a qui ab lo mes gran fervor
venim a rendir ofertas.

Per un prodigi del cel
nos ha guiat una estrella
y al pasar junt a Betlehem
ha cambiat la carrera
pens entrar en la ciutat
segons nosaltres nos creyem.

BOR.

(Ay! mira Bato quin rey!
Es negre l mateix que un negre.)

BAT.

Mirallo m'a corregut
a mi, Borrego una idea:
si en lo poble de aquest rey
la gent son aixis fan negres
i las bestias com deuran ser?
Seran... de... color de bestia.

BOR.

BAT.

i Un color aixis com lo teu?
O com lo teu.

BOR.

MEL.

Pastors que no m responen
la pregunta que os he feta?

NAR

Molt señor meus;
veure en companya
nostra **podreu**
à adorar lo noy,
que allà en Betlehem
un àngel a dit,
à nàt lo rey del cel.

Mareemi pastors.

Mareemi contents
portantli els regalos
que tots ne proquem.

Gerem testimoniis
com al infantet
que està allí entre pallas
l'adorau tres Reys.

BOR.

Vamos anem Bato.

BAT.

Aturat, deixals pasa.

Los tres reys, Maguel y algunos
pastors s'en van

BOR. Pero que penyas?

BAT. Que 'm aquesta comitiva
creuma, nous hi conve a na;
segueixma a mi y veuràs
com hi serem prime que 'lts.
Anem y niquem amichs.

BOR. Si vineu vuy a na 'l devant.

BAT. Aquet dret me toca a mi.

BOR. Si no vays devant no 'm mosch.

BAT. An vols creura.

BOR. Que?

BAT. Anem hi tots dos plegats.

BOR. Molt ben pensat.

L'agafau tots dos pel bras y
marxau seguits de alguns
pastors.

Mutació.

Lo teatro representa lo portal de Reflexion
gran forquellat dintre 'l portal: a son
costat lo pesebre a l'ont hi ha 'l noy
Jesus posat entre pallas y a son costat
la Verge Maria y Joseph: al fons lo
bosc y la mula.

Escena

Maria, Joseph y Miguel, luego
Borrego, Bato y Pastors.

Mig.

Señor que al cel empires
donas ta gloria santa,
de dicha y de alegria
grandisim manantial,
Divi esperit castisim
de gran bondad que n canta
y de peccats y culpas
perdonas al mortal;
bencita sempre sia,
ta santa omnipotencia

Beneïta fa grandiosa,
 beneït lo teu poder,
 la hermosa; dolça, santa,
 purissima clemencia
 que donas sobre l'home,
 que donas a' tot ser.

Lo mon aquí acatant
 lo prou no ne seria
 tant sols per adorar-te
 ¡oh sacro Redemptor!

Mes d'ara canti l'home
 humilment y a' porfia,
 llors a' ta clemencia,
 hosanna a' tu Señor!

(Desde mitja relació se ven
 los crits de Donregó, Dato y
 pastores que es van a' cortan-
 turban, se agonellan, becan
 lo noy. Donregó y Dato, se
 barallan per adorar-lo prime

Creua

Dits, Nocego, Bato y Pastors,
portau oferiments.

NAQ.

PASTOR.

Noy hermes que entre dolors,
venim culpas a' reueta'

volguenne aixi al mon baixà'
per remey dels peccadors.

Aqui nosaltres venim
per adorarvos contents

y aqueixos humils presents
de tot cor vos oferim.

Calta tu deixa l'oferi-
ment que porta, bera
lo noy, y se aixecau
colocanse lateralment.

BOR. Anont vas Bato! Aturat!

BAT.

Que?

BOR. Vaya ja hi tornem a' ser!

Tambe ara vols ser primer!
 Senthi go no ho seras may!

BAT: Borrego que no'm provoquis
 perquè ya'm tens carregat.

BOR: Bato, roch l'autoritat
 y no hi aniras. (Apartaulo)

BAT: No'm toquis!

BOR: Arriuem a per pesats

BAT: Que tanta fomenaria!

^{P. NAO}
 PASTOR: Anemhi tots dos plegats.

BOR: Passat d'aruy no ho vuy mes;
 hi ara agui per una prima...

BAT: Be, home, be, si... a la una...
 Estas Borrego? A las tres.

Coriant tots dos plegats
 y al arribar al portal
 diuen junts.

TOTS DOS: Señora l'atreiment
 que habem tingut dispensen.

Diguennos ¡us deiveres
veura a' Deu omnipotent?

BOR. Calla que 'm fa mal l'orella?

BAT. Calla tu...

BOR. No vuy calla!

^{NAR.}
PASTER. Miren, miren...

BOR. Que! que tu ha?

^{NAR.}
PASTER. L'estrella...

TOTS. Ah! si, l'estrella!

Arriba pausadament l'as-
trella y queda clavada
frente lo portal:

Escena.

Dits, Naquel, y los Tres Reys,
acompanyats de los criats y
pastors.

~~NAR. Entreu per aqui!~~

MEL. Ah! la estrella
que lo nostre camí guia

sobre aqueix humil portal
 ja s'ha parat! Que veig! Mira!
 Una home y una muller
 de hembradura peregrina
 estan alli... y pastors
 veig en esas cercanias!

Ou! si, alli es!... ho concipo;
 mon pobre cort no mentia.

De genolls tots adorem
 a' la Magestat Divina.

i Salve matinal estel!

i Salve Rey! dels manantial
 que per salvarnos del mal
 haben baixat del alt cel.

Salve! Mara venturosa

del noble y Sant Redemptor
 que pel nostre gran amor
 aqui ha nascut; ; rica cosa!

Als tres magos del Orient
 mirantlos aqui prostrats

que es adoran humillats
per nostre Deu excellent.

Cantantne Noanna y lloor
per vos gran Senor venim
y rendits vos a ferim
dons de Mirra Incens, y Or.

Maria pren lo que li ofe-
reixan los magos, beian lo
ney, i' aixecan y Miguel
Diu:

Miq. En nom del Deu Sempitern
que ha permes son fill baixes
y en pobres pallas naixes
per combater tot l'infern,
gracias vos dono Senors
per que a Deu haben alsat
y rendits li haben cantat
himnes de gloria y lloors.
Pa lo infern no es moura guerra

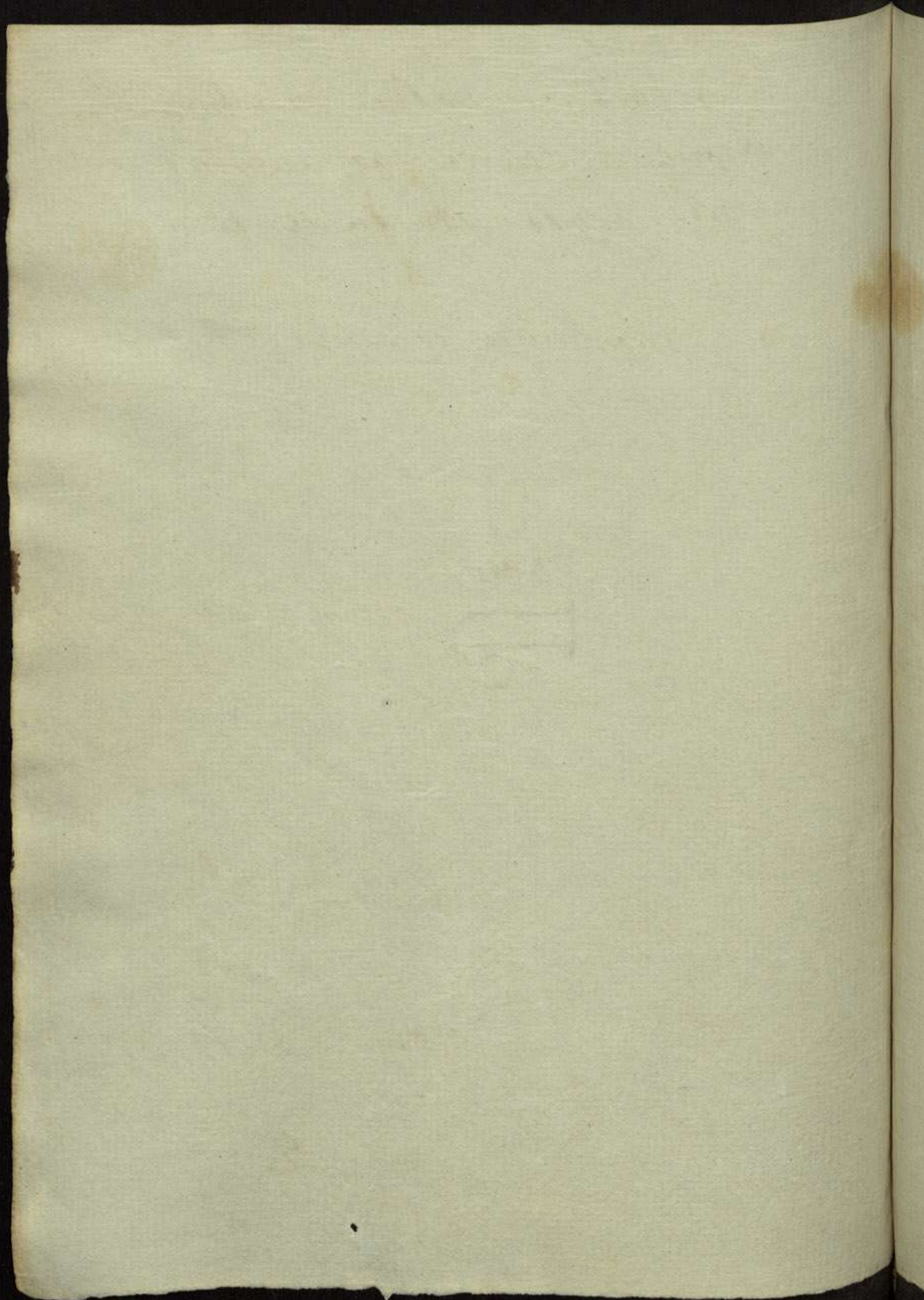
mortals y pobres criaturas!
Gloria a Deu en las alturas
y als homes pau en la terra!

Musica celestial.

Prou

Tarragona 13 Di/74

G. A.

El nombre
Armas, herencia
10.º { Por blanco
herencia.

Amor de
2.º { herencia
herencia